



ВЕРН Жуль (Verne Jules; 08. 02. 1828, м. Нант, Франція — 24. 03. 1905, м. Ам'єн, Франція) — французький письменник. Один із основоположників жанру наук.-фантаст. роману. Навч. на юрид. факультеті Сорбонни (1847–50). Залишився у Парижі, де вів активне світське життя. Товаришував з Т. Готье, О. Дюма, В.-М. Гюґо. Дебютував як драматург 1950 комедією «Зламани соломинки». Автор 65 романів і наук.-популяр. книг, а також віршів, п'єс, оповідань, геогр. праць, статей і нарисів. У романах «De la Terre à la Lune» («Від Землі до Місяця», 1865), «Les Enfants du capitaine Grant» («Діти капітана Гранта», 1868), «Autour de la Lune» («Навколо Місяця», 1869), «Vingt Mille Lieues sous les mers» («Двадцять тисяч льє під водою», 1870), «Robur le Conquérant» («Робур-завойовник», 1886) передбачив низку наук.-тех. відкриттів (кероване повітроплавання, підводний човен, польоти за межі земного тяжіння, завоювання полюса), створив образи вчених-гуманістів. Виступ В. на засіданні Геогр. товариства із доповіддю про 180-й меридіан сприяв запровадженню т. зв. поясного часу і умов. поділу поверхні земної кулі на 24 меридіонал. пояси. Письменник ще 1869 (за сто років до першого польоту на Місяць) з фантаст. точністю передбачив місце старту косміч.

корабля (побл. мису Канаверал, шт. Флорида, США). В. підтримував нац.-визв. боротьбу франц. колоній. У романах-антиутопіях «Les cinq cents millions de la Béguin» («П'ятсот мільйонів бегуми», 1879), «Maître du monde» («Володар світу», 1895), «Face au drapeau» («Рівняння на прапор», 1896) та ін. застерігав людство від винаходів смертонос. зброї, передрікав появу вчених-мілітаристів. Значну роль у популяризації творів В. відіграла Марко Вовчок, переклавши російською мовою 16 його книг, зокрема «Діти капітана Гранта», «Подорож навколо світу за 80 днів», «П'ятнадцятирічний капітан», «Подорож до центру Землі». Укр. мовою окремі твори В. перекладали також Н. Романович-Ткаченко, А. Білецький, Т. Черторижська, В. Пащенко, Д. Паламарчук, Ю. Назаренко, Н. Янко-Триницька, Т. Воронович, Л. Пахаревський, Д. Лисиченко, Е. Ржевуцька, П. Соколовський та ін. За творами В. знято на Київ. кіностудії худож. фільмів ім. О. Довженка стрічки «У пошуках капітана Гранта» (3 сер., 1985, реж. С. Говорухін) та «Капітан "Пілігрима"» (1986, реж. А. Праченко).

Основні твори

укр. перекл. – 500 Бегуминих мільйонів. К., 1928; П'ять тижнів на аеростаті. К., 1929; Від Землі до Місяця. Х.; О., 1935; Незвичайні пригоди експедиції Барсака. К., 1959; Плавучий острів. К., 1964; Діти капітана Гранта. К., 1967; 1989; Двадцять тисяч льє під водою. К., 1970; П'ятнадцятирічний капітан. К., 1978; 2004; Замок у Карпатах. К., 2003; Таємничий острів. Т., 2004.

Рекомендована література

1. Брандис Е. П., Лазарев М. Х. Жуль Верн: Биобиблиогр. указ. Москва, 1959;
2. Андреев К. Три жизни Жюль Верна. Москва, 1960;
3. Пахолко О. Діти капітана Верна: До 175-річчя від дня народження письменника-фантаста Жуль Верна // Укр. думка. 2003, 12 черв.

Г. І. Панич

Бібліографічний опис:

Верн Жуль / Г. І. Панич // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33602>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).